

Digitalna tehnika

Logične funkcije in
osnovna digitalna vezja

Tri osnovne Boolove funkcije nad logičnimi spremenljivkami

disjunkcija

logični ali (+, $\vee$)

Izjavna tabela:

x_1	x_2	y
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

Lastnosti disjunkcije:

$$A + 0 = A$$

$$A + 1 = 1$$

$$A + A = A$$

$$A + \overline{A} = 1$$

konjunkcija

logični in ($\cdot$, $\wedge$, &, brez znaka)

Izjavna tabela:

x_1	x_2	y
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

Lastnosti konjunkcije:

$$A \cdot 0 = 0$$

$$A \cdot 1 = A$$

$$A \cdot A = A$$

$$A \cdot \overline{A} = 0$$

negacija

logični ne (črta nad spremenljivko ali izrazom, $\neg$)

Izjavna tabela:

x	y
0	1
1	0

Postulati (aksiomi) in teoremi

	<i>Postulati (aksiomi)</i>		<i>Teoremi(izreki)</i>
1	$X + 0 = X$	1	$X + 1 = 1$
1'	$X \cdot 1 = X$	2	$X + X = X$
2	$X + Y = Y + X$	3	$X \cdot X = X$
2'	$X \cdot Y = Y \cdot X$	4	$\overline{\overline{X}} = X$
3	$X + (Y \cdot Z) = X + Y \cdot Z =$ $= (X + Y) \cdot (X + Z)$	5	$X \cdot 0 = 0$
3'	$X \cdot (Y + Z) = X \cdot Y + X \cdot Z$	6	$X + XY = X$
4	$X + \overline{X} = 1$	7	$X \cdot (X + Y) = X$
4'	$X \cdot \overline{X} = 0$	8	$(X + \overline{Y}) \cdot Y = XY$
		9	$X \cdot \overline{Y} + Y = X + Y$
		10	$(X + Y) + \overline{X} = 1$
		11	$(\overline{X} \cdot \overline{Y}) \cdot X = 0$
		12	$\overline{X + Y} = \overline{X} \cdot \overline{Y}$ (<i>de Morgan</i>)
		13	$\overline{X \cdot Y} = \overline{X} + \overline{Y}$ (<i>de Morgan</i>)

Postulati (aksiomi) in teoremi

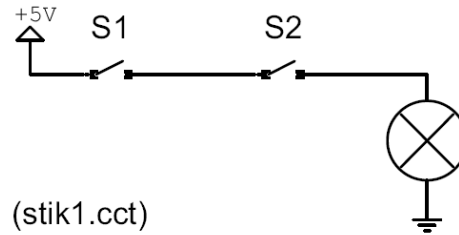
Primer:

$$\begin{aligned} Y &= (AB(C + D + E) + DBA) \cdot (\overline{A} + \overline{B} + \overline{E}) \\ &= (\underline{AB(C + D + E)} + DBA) \cdot (\overline{A} + \overline{B} + \overline{E}) \\ &= (ABC + \underline{ABD} + ABE + \underline{DBA}) \cdot (\overline{A} + \overline{B} + \overline{E}) \\ &= (ABC + ABD + ABE) \cdot (\overline{A} + \overline{B} + \overline{E}) \\ &= (ABC + ABD + ABE) \cdot \overline{ABE} \\ &= ABC\overline{ABE} + ABD\overline{ABE} + \underline{ABE\overline{ABE}} \\ &= ABC\overline{ABE} + ABD\overline{ABE} \\ &= AB(C + D)\overline{ABE} \\ &= AB(C + D)(\overline{AB} + \overline{E}) \\ &= \underline{AB(C + D)\overline{AB}} + AB(C + D)\overline{E} \\ &= AB\overline{E}(C + D) = ABC\overline{E} + ABDE \end{aligned}$$

Izvedba Boolovih funkcij s stikali

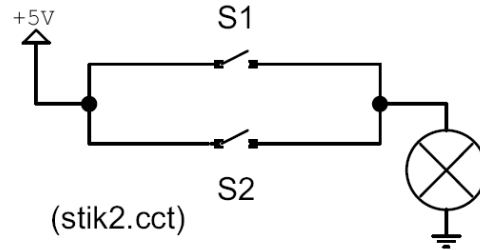
Logični in

(stik1.cct)

$$S_1 \cdot S_2$$

Logični ali

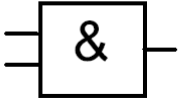

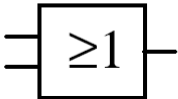

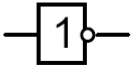

(stik2.cct)

$$S_1 + S_2$$

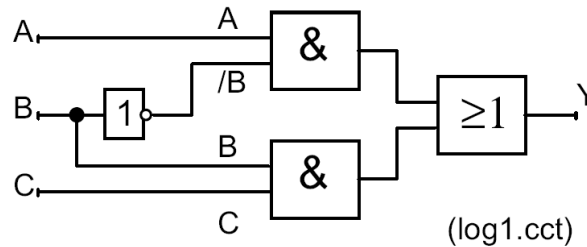
Osnovna logična vrata

	Simbol po IEC standardu	Simbol po ANSI standardu
IN (AND)		
ALI (OR)		
NE (NOT, inverter)		

Osnovna logična vrata

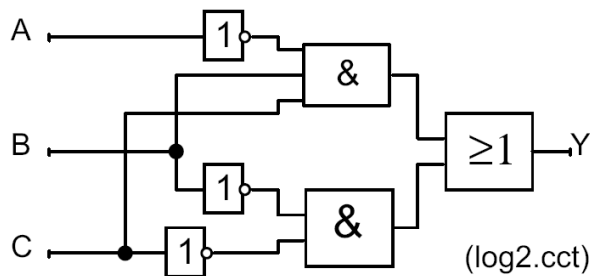
Primeri:

$$Y = A \cdot \bar{B} + B \cdot C$$

Izjavna tabela:

A	B	C	Y
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	0
1	1	1	1

$$Y = \bar{A} \cdot B \cdot C + \bar{B} \cdot \bar{C}$$

Izjavna tabela:

A	B	C	Y
0	0	0	1
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	0

Druga logična vrata

NE IN (NAND)

Shefferjeva funkcija

$$y = \overline{x_1 \cdot x_2}$$

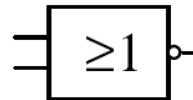
Karakteristična tabela:

x_1	x_2	y
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

NE OR (NOR)

Pierceova funkcija

$$y = \overline{x_1 + x_2}$$

Karakteristična tabela:

x_1	x_2	y
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

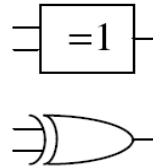

Druga logična vrata

Ekskluzivna ALI

EXOR funkcija
antivalenca

$$y = x_1 \oplus x_2$$

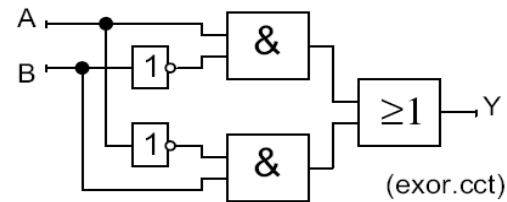

Karakteristična tabela:

x_1	x_2	y
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

izvedba z osnovnimi vrati
(iz karakteristične tabele:)

$$Y = \bar{A}B + A\bar{B}$$

Karakteristična tabela:

x_1	x_2	x_3	y
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	0
1	0	0	1
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

Večvhodna EXOR vrata:

Liho število enic na vhodih da enico na izhodu.

Primer uporabe: generator sode paritete

Če je na vhodu liho število enic, bo izhod 1, sicer pa bo 0.

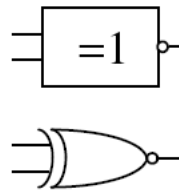

Druga logična vrata

Ekskluzivna NE ALI

EX NOR funkcija
ekvivalenca

$$y = x_1 \oplus x_2$$

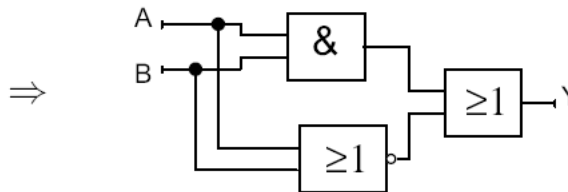
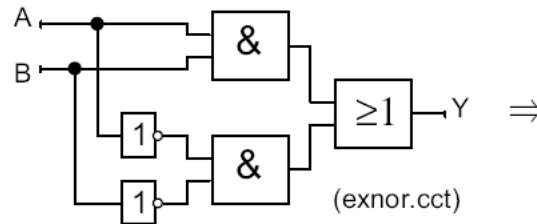
Karakteristična tabela:

x_1	x_2	y
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

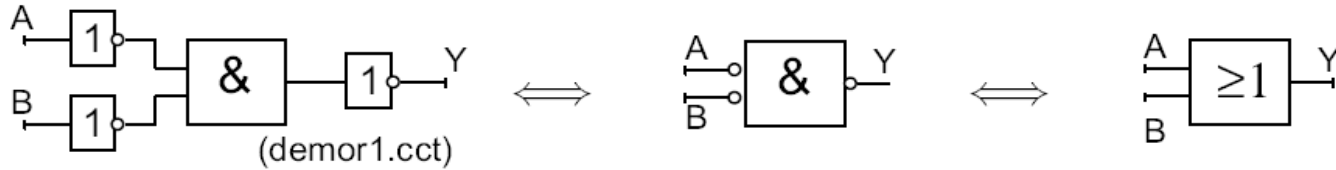
izvedba z osnovnimi vrati
(iz karakteristične tabele:)

$$Y = AB + \overline{A}\overline{B}$$

ali po de Morganu:
 $Y = AB + \overline{A + B}$

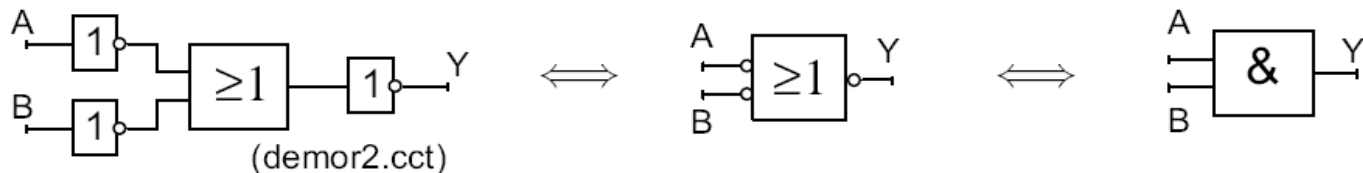

Izvedba vezij z NAND vrati

Po de Morgani ($\overline{A \cdot B} = \overline{A + B}$):

$$\overline{\overline{A \cdot B}} = \overline{\overline{A + B}} \Rightarrow \overline{\overline{A \cdot B}} = A + B$$

Po de Morgani ($\overline{A + B} = \overline{A \cdot B}$):

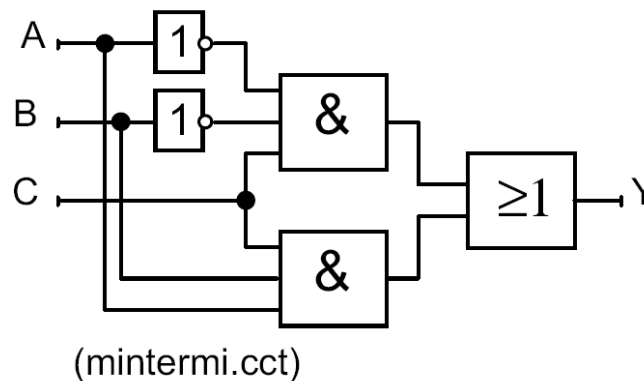
$$\overline{\overline{A + B}} = \overline{\overline{A \cdot B}} \Rightarrow \overline{\overline{A + B}} = A \cdot B$$

Kanonične oblike, mintermi, makstermi

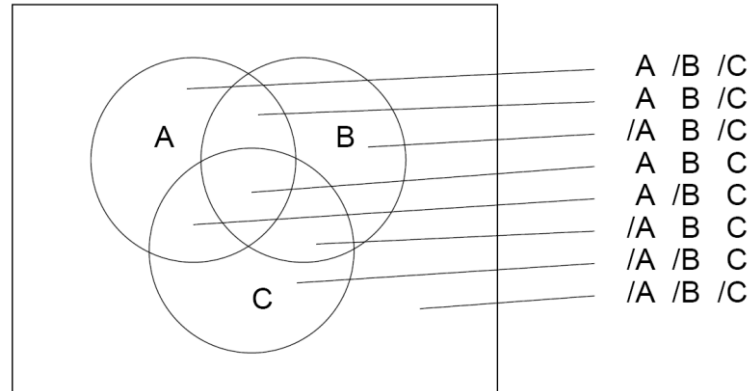
A	B	C	Y
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

$$Y = \overline{A}\overline{B}C + ABC$$

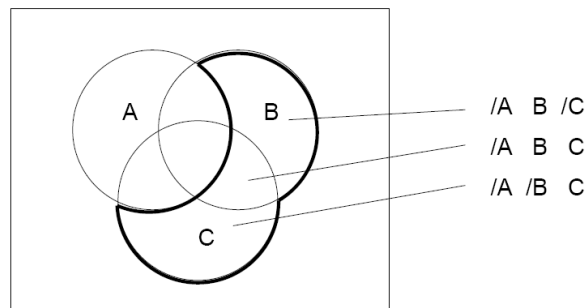
Minimizacija Boolovih funkcij

Vennovi diagrami

Primer: Z uporabo Vennovega diagrama minimiziraj logični izraz $Y = \overline{A}\overline{B}C + \overline{A}BC + \overline{A}B\overline{C}$

A	B	C	Y
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	0

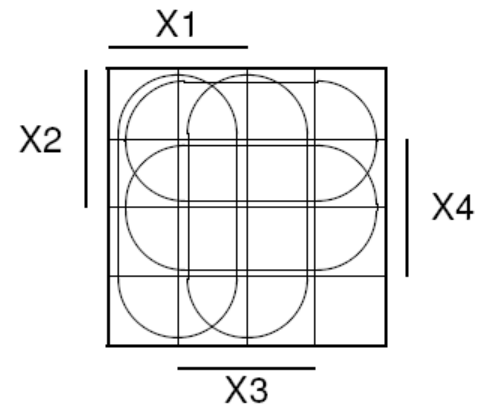
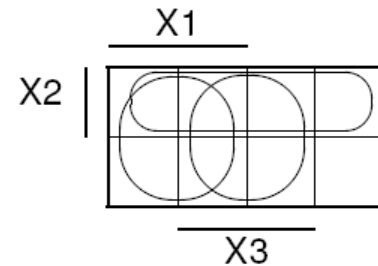
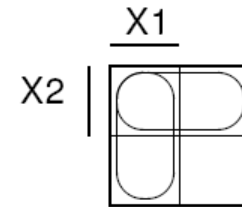
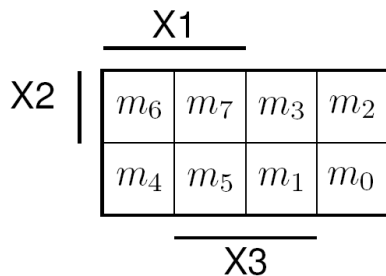
Rezultat: $Y = \overline{A}\overline{B}C + \overline{A}BC + \overline{A}\overline{B}\overline{C} = \overline{A} \cdot (B + C)$

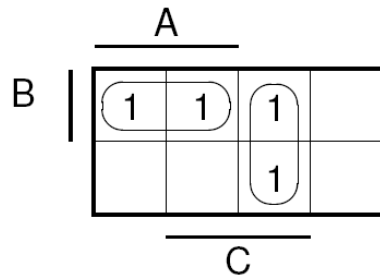
Minimizacija Boolovih funkcij

Veitchevi diagrami

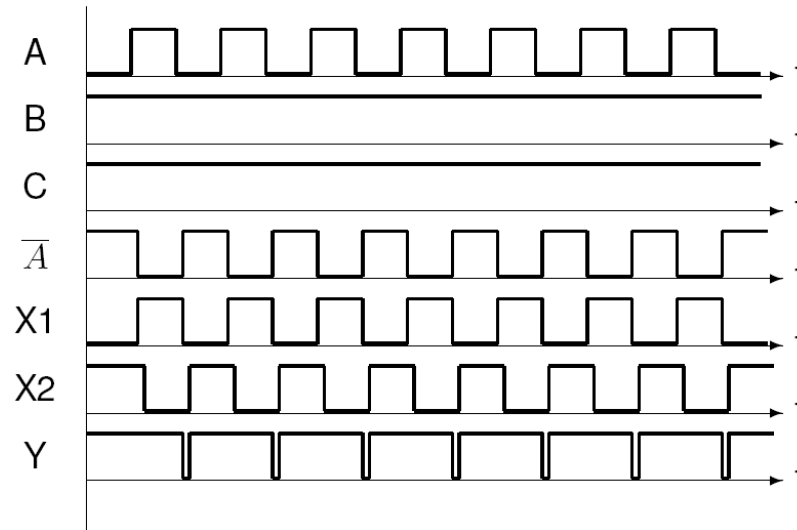
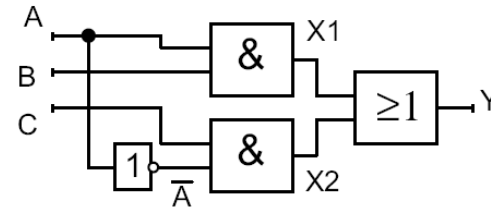
X_1	X_2	X_3	Y
0	0	0	m_0
0	0	1	m_1
0	1	0	m_2
0	1	1	m_3
1	0	0	m_4
1	0	1	m_5
1	1	0	m_6
1	1	1	m_7

Hazardna stanja pri kombinacijskih vezjih

$$Y = AB + \bar{A}C$$

Izvedba logičnih funkcij s programirljivimi kombinacijskimi vezji

PAL- programirljiva log. polja
PLA- programirljive log. mreže
Pomnilniki - EPROM

